

Správa o činnosti pedagogického klubu

1. Prioritná os	Vzdelávanie
2. Špecifický cieľ	1.2.1 Zvýšiť kvalitu odborného vzdelávania a prípravy reflektujúc potreby trhu práce
3. Prijímateľ	Hotelová akadémia, Baštová 32, Prešov
4. Názov projektu	Zvyšovanie kvality odborného vzdelávania a prípravy v Hotelovej akadémii Prešov na základe potrieb trhu práce
5. Kód projektu ITMS2014+	312011ABR5
6. Názov pedagogického klubu	Čitateľská gramotnosť
7. Dátum stretnutia pedagogického klubu	02. 11. 2021
8. Miesto stretnutia pedagogického klubu	Hotelová akadémia, Baštová 32, Prešov
9. Meno koordinátora pedagogického klubu	Mgr. Beáta Ignatová
10. Odkaz na webové sídlo zverejnenej správy	http://www.hapresov.edu.sk/stranka/zvysovanie-kvality-odborneho-vzdelavania-a-pripravy/

11. Manažérske zhrnutie:

klúčové slová

kritické myslenie, vlastný názor, argument, informácia, internet

krátka anotácia

Téma stretnutia:

Tvorba aktivít vhodných na rozvoj kritického myslenia žiakov

Cieľom stretnutia členov klubu bolo vytvoriť aktivity, ktoré v postupných krokoch rozvíjajú u žiakov schopnosť tvorby, prezentácie a rozlišovania argumentov ako základného predpokladu kritického myslenia a formulovania vlastného názoru. Tieto aktivity tiež majú prehĺbiť citlivosť pre rozlišovanie zdrojov informácií, prácu so zdrojmi a rozhodovanie na základe overených faktov.

Dôležité je upozorniť, že kritické myslenie v žiadnom prípade nie je bezduché kritizovanie. Je to schopnosť samostatne sa zamyslieť nad informáciami, ktoré prijímame. V súčasnosti kritické myslenie získalo na dôležitosti v súvislosti s rozšírením internetu a našim neustálym prístupom k nemu. Internet je hlavným zdrojom informácií. Na jedno kliknutie v ňom nájdeme množstvo zaujímavých textov z celého sveta, ale aj nebezpečné klamstvá, hoaxy, jedovaté konšpiračné teórie a kvantá noviniek, ktoré dokážu zahltiť našu zmysel.

Žiaci, ktorí dnes sedia v školských laviciach, vyrastajú s internetom – je pre nich samozrejmosť. Preto sa stalo ešte dôležitejšie učiť ich, ako rozlišovať kvalitu informácií a nestratiť vlastný, kritický úsudok.

Samostatne a kriticky myslieť je zručnosť. Nie je to vedomosť, ktorú by sme sa naučili naspamäť. Podobne ako iné zručnosti sa dá osvojiť, rozvíjať a človek sa v nej môže tréningom zlepšovať.

V ďalšej časti klubu si členovia pripomenuli najznámejšie metódy rozvíjajúce kritické myslenie a prešli na tvorbu jednotlivých aktivít, ktoré podporujú rozvoj kritického myslenia v predmetoch SJL, AJ, NJ, RJ.

Najznámejšie metódy podporujúce kritické myslenie:

E-U-R metóda

Vymysleli ju majú manželka K. S. Meredith a J.L. Steelová z Univerzity v Severnej Iowe (USA).

E-U-R je jednou z metód plánovania výučby, niekedy nazývaná aj trojfázový model učenia. Skladá sa z **evokácie**, **uvedomenia** si významu informácii a **reflexie**. V každej z týchto fáz dochádza k inej forme učenia sa.

Evokácia

V prvej časti aktivity si žiaci samostatne vybavujú, čo už o téme vedia, jej cieľom je žiakov motivovať a zaktivizovať. Vybavujú si vlastné vedomosti, známe informácie, čo si myslia, že vedia a aké otázky a myšlienky im k nim napadajú. Žiaci tak neskôr môžu spojiť nové so známym a tým lepšie porozumejú novým informáciám.

Uvedomenie

V druhej fáze aktivity žiaci získavajú a spracovávajú nové informácie. Tie si následne zaraďujú do vlastného systému poznania, čiže medzi pôvodné informácie, ktoré si vybavili a utriedili v priebehu evokácie.

Reflexia

Je záverečná, ale najdôležitejšia časť aktivity a procesu učenia sa. Paradoxne, predovšetkým z dôvodu nedostatku času na konci vyučovacej hodiny, je aj najčastejšie vynechávaná. Bez samotnej reflexie sa však žiaci nemusia počas hodiny nič naučiť, hoci by aj bola aktivita zaujímavá alebo zábavná.

V reflexii si žiaci uvedomia, čo a ako sa naučili, zatriedujú, systematizujú a upevňujú nové vedomosti. Cieľom je reflektovať nadobudnuté informácie, skúsenosti a proces, ktorým sa k zážitkom a poznaniu počas aktivity dopracovali a zužitkovať ich skúsenosti v procese učenia sa v budúcnosti.

Reflektovať je teda možné rovnako obsah (čo už žiaci o téme vedia, čo si potvrdili, čo vyvrátili, čo spresnili, na aké otázky stále nepoznajú odpoveď, čo by ešte chceli o téme vedieť a pod.), ale tiež procesy (ako k týmto znalostiam dospeli, čo sa dialo počas učenia, ako sa im práca darila a vďaka čomu...).

Proces reflexie uskutočňujú žiaci spoločne s učiteľom – prebieha interaktívne a spoločne. Nie je to teda hodnotenie práce žiakov učiteľom z pozície „autority“.

Brainstorming

V preklade „búrka mozgov“ je založená na produkcii čo najväčšieho počtu asociácií spojených s predloženou témou aj zdanlivo nesúvisiacich. Bez kritiky a hodnotenia je nutné umožniť pomocou intuitívneho myslenia voľnú produkciu nových nápadov, myšlienok.

Brainwriting

Je písomnou formou brainstormingu, ktorý prebieha tak, že žiaci píšu svoje nápady na kolujúci papier. Špecifickou formou brainwritingu je **metóda 365**, princíp ktorej spočíva v tom, že každý žiak šesťčlennej skupiny v 5 minútovom limite vyprodukuje najmenej 3 nápady. Metódu je vhodné použiť na riešenie problémov, pri ktorých na otázku neexistuje jednoznačná a jednoduchá odpoveď.

Cinquain (päťlístok, päťriadková báseň)

Vyžaduje zlučovanie informácií, stručných výrazov, ktoré opisujú zadanú tému.

- 1. riadok – pomenovanie témy (podstatné meno)*
- 2. riadok – opis témy 2 prídavnými menami*
- 3. riadok – činnosť, dej na vyjadrenie dejovej zložky námetu*
- 4. riadok – ucelená štvorslovná formulácia vyjadrujúca názor, vcítenie sa*
- 5. riadok – zhrnutie (synonymum témy, rekapitulácia témy)*

Round robin (metóda dookola)

Kolovaním jedného papiera a pera v skupine žiakov dáme možnosť všetkým napísať svoj nápad k téme. Žiaci vidia, čo bolo napísané pred nimi, a tak môžu komentovať a dopĺňať myšlienky svojich spolužiakov. Na kontrolu jednotlivých príspevkov môže každý žiak písať perom inej farby.

Štyri rohy

Kúzlo tejto aktivity spočíva v pohybe žiakov po triede. Po triede sú rozmiestnené očíslované papiere. Na každom z nich je napísaná jedna otázka. Žiaci sú rozdelení do 3 – 4 skupín. Každé skupine je pridelené číslo papiera, pri ktorom začínajú odpovedať. Skupina chvíľu diskutuje o zadaní a na papier napíše svoju odpoveď, názor. Na pokyn učiteľa sa presunú do ďalšieho rohu, oboznámia sa s otázkou, reakciami predchádzajúcej skupiny a po krátkej diskusii

pripíšu svoj komentár, odpoveď, názor. Aktivita sa končí, keď skupiny dorazia do svojej domovskej stanice.

Kocka

Hracia kocka má na svojich stranách výzvy (6 slovies), ako má žiak o danej téme uvažovať:

popíš, porovnaj, asociuj, analyzuj, aplikuj, argumentuj za a proti.

K stanovenej téme by mali žiaci písať podľa vybraného pokynu. Časový limit 2-4 minúty. Je potrebné, aby sa vystriedali všetky strany kocky. Tak si žiak vytvára hypotézy, hľadá reálne využitie pre tému, formuluje myšlienky, vedomosti, rozoberá tému na čiastočné podtémy.

Myšlienková mapa

Stratégia, ktorá podporuje aktívne učenie. Je vhodná na utriedenie už známych faktov, ale aj na grafické zobrazenie naučeného.

Metóda I.N.S.E.R.T

I.N.S.E.R.T je interaktívny poznámkový systém pre efektívne čítanie a myslenie.

Pri individuálnej práci s textom žiaci využívajú značky na označenie:

12. Hlavné body, témy stretnutia, zhrnutie priebehu stretnutia:

1. Otvorenie
2. Čo je to kritické myslenie? Ako ho rozvíjať?
3. Diskusia
4. Tvorba aktivít na rozvoj kritického myslenia žiakov
5. Záver

13. Závěry a doporučení:

Pri vyučovaní sa nevyhýbajme ťažkým a kontroverzným témam. Naši žiaci sa nimi zaoberať budú a ak neprejavíme účasť my, necháme tak všetok priestor na vplyv niekomu inému.

Nebojme sa povedať tieto vety:

„Toto je môj názor. Utvoril/a som si ho na základe nasledujúcich argumentov. Vy s ním nemusíte súhlasiť a môžete si utvoriť iný názor.“

„Na túto otázku nemám názor, lebo o nej neviem dostatočne veľa.“

Tieto vety by sa mali naučiť používať aj naši žiaci a na to potrebujú vzory.

Nebojme sa rozumne využívať internet. Pre dnešných žiakov je neustály prístup na internet bežnou súčasťou ich života. Reflektujme to aj v spôsobe výučby. Motivujme žiakov, aby si vyhľadávali informácie, ktoré ich zaujímajú. Zároveň s nimi debatujme o tom, ktoré webové stránky navštevujú a kto ich ovplyvňuje.

Odlíšne názory sú prínosné a je dobré, keď dochádza k ich otvorenej a slušnej výmene. Výnimkou sú postoje, ktoré ubližujú. Voči nenávisným, extrémistickým a nedemokratickým názorom je nutné sa jasne postaviť, aby neinšpirovali k násilníckemu správaniu.

Naším cieľom je podporovať žiakov v tom, aby sa nebáli používať vlastný rozum, aby si utvárali vlastný názor a aby slepo nenasledovali davy. Zároveň ich chceme viesť k tomu, aby boli celý život zvedaví a poznali silu vedomostí.

Povzbudzujeme našich žiakov a počúvajte ich. Každý z nich je jedinečný a má potenciál sa rozvíjať. Každý si zaslúži náš rešpekt. Aj keď sa nám s niektorými pracuje ťažko, všimajme si ich silné stránky a chváľme ich, keď sa im niečo podarí.

14.	Vypracoval (meno, priezvisko)	Mgr. Beáta Ignatová
15.	Dátum	02. 11. 2021
16.	Podpis	
17.	Schválil (meno, priezvisko)	MVDr. Jozef Šenko
18.	Dátum	03. 11. 2021
19.	Podpis	